

Luku 6: Suuria kysymyksiä

95

Joskus tärkeintä ei ole, ketkä johtavat ja mitä he edustavat, vaan mitä he aikovat tehdä maailman ongelmien korjaamiseksi...

Onko ihmisoikeuksia olemassa?	96
Voiko sota olla oikeutettu?	98
Miksi jotkin maat ovat köyhiä?	100
Mitä on terrorismi?	102
Mihin vankiloita tarvitaan?	104
Mitä on sananvapaus?	106
Kuinka media vaikuttaa politiikkaan?	108
Mitä on maahanmuutto?	110
Olenko feministi?	112
Kuka on vastuussa planeetasta?	114
Onko korruptio vääjäämätöntä?	115
Näin perustelet kantasi	116
Opettele väittelemään	118
Mitä seuraavaksi?	119
Sanasto	120
Hakemisto	124
Kiitokset	128

Mitä politiikka on?

Sanaa politiikka käytetään usein, kun puhutaan siitä, kuka johtaa maata ja miten. Mutta oikeastaan politiikka tarkoittaa sitä, miten ihmiset tekevät päätöksiä yhdessä työskentelemisestä kaikenlaisissa ryhmissä, suurissa ja pienissä.

Tässä on esimerkki (pienehköstä) ryhmästä: urheilujoukkueesta.

Ryhmällä on yhteisiä päämääriä...

...mutta kaikki eivät ole samaa mieltä siitä, miten nuo päämäärät saavutetaan.

Pitäisi harjoitella viisi kertaa viikossa.

Ei käy! Minulla on musiikkitunteja.

Kysytäänkö isääni valmentamaan meitä?

Äh! Saisimmeko jostakin tunnetun valmentajan?

Ryhmä ei aina pääse yksimielisyyteen, mutta sen täytyy tehdä töitä yhdessä, koska se haluaa menestyä.

Minä haluan olla hyökkääjä!

Ei vaan minä!

Minulle on ihan sama, kuka pelaa milläkin paikalla, kunhan voitamme!

Politiikassa on kyse siitä, että ryhmä yrittää päättää parhaasta tavasta työskennellä yhdessä.

Useimmilla ryhmillä on oma tapansa järjestäytyä, jolloin päätöksiä voidaan tehdä aina samalla tavalla.

Ryhmä voi sopia, että joukkueen kapteeni tekee päätökset järjestäytymisestä.

Haluan, että te kaksi olette tässä ottelussa puolustajia.

Ok, sehän sopii.

Ihan reilua.

Tätä kutsutaan **poliittiseksi järjestelmäksi**.

Joskus ryhmän jäsenet haluavat muuttaa järjestelmää.

Haluan jatkaa kapteenina.

Ei, nyt on minun vuoroni!

Mihin edes tarvitsemme kapteenia?

Tämäkin on politiikkaa.

Urheilujoukkueen tapaisia ryhmiä voidaan kutsua **yhteisöiksi**. Yhteisön jokainen jäsen ei voi koko ajan saada omaa tahtoaan läpi. Tarvitaan järjestelmä, jotta päätöksiä saadaan tehtyä ja kaikki tulevat toimeen keskenään. Siksi politiikka on hyödyllistä.

Politiikkaa on kaikkialla

Kun ihmiset puhuvat politiikasta, he yleensä puhuvat *suurista yhteisöistä*, kuten valtioista. Suurissa yhteisöissä politiikka-sana voi viitata melkein jokaiseen päivittäisen elämän osa-alueeseen.

Kuka päättää?

”Kuka saa päättää?” on suurimpia poliittisia kysymyksiä isoissa yhteisöissä. Vastaus on tärkeä, sillä se, joka päättää, saa määrätä muita koskevissa asioissa. Aina ei tarvitse tehdä niin kuin toinen sanoo, mutta on vaikea sanoa ”ei” ihmiselle, jolla on *voimaa* tai *auktoriteettia*.

Ihminen, jolla on *voimaa*, voi pakottaa sinut tekemään asioita pelottelemalla sinua.

Ihmisen, jolla on *auktoriteettia*, ei tarvitse pakottaa sinua raajan voiman avulla. Yleensä olet osa isompaa ryhmää, joka on päättänyt antaa hänelle vallan kertoa, mitä tehdään.

Kenellä on valtaa?

Reilussa yhteiskunnassa ihmisillä, jotka päättävät asioista, tulee olla auktoriteettia, ei pelkkää raakaa voimaa. Poliittinen järjestelmä toimii vain, jos useimmat ihmiset hyväksyvät, että päätöksentekijät saavat *luvan* kertoa kaikille mitä tehdä.

Mieti, ketkä kaikki saattavat kertoa sinulle, mitä tehdä. Kuinka monella on oikeasti auktoriteettia? Mitä ajattelet?

Syö päivällisesi!

Vanhemmat

Ota kädet pois taskusta!

Rehtori

Syötä pallo!

Joukkueen kapteeni

Maksa verosi.

Pääministeri

Tykkää päivityksestäni!

Instagram-kaveri

Kädet ylös!

Rosvo

Kengät tänne!

Koulukiusaaja

Katso minua!
Katso minua!

Pikkusisarukset

Näytä henkilötodistuksesi.

Poliisi

Mikä on hallinto?

Suuressa yhteisössä, kuten valtiossa, määrävässä asemassa on yleensä hallinto. Hallintoa voi johtaa yksittäinen henkilö tai ryhmä ihmisiä, mutta lähes aina sillä on viimeinen sana sen suhteen, mihin suuntaan yhteiskuntaa ohjataan.

Kaikki hallinnot ovat erilaisia. Esimerkiksi...

Aina 1700-luvun loppuun asti Ranskaa hallitsi **kuningas**. Ihmiset uskoivat, että kuninkaan määräysvalta tuli Jumalalta.

Minä hallitsen, koska Jumala sanoo niin.

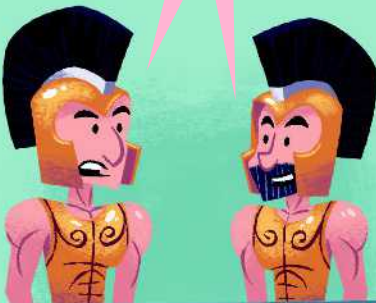
Keskiajalla Sienan kaupunkia Italiassa johti liikemiehistä koostuva **valtuusto**, jonka kokoonpano vaihtui kahden kuukauden välein.

Me olemme rikkaita. Meillä on vaikutusvaltaa.

Antiikin Spartassa oli **kaksi kuningasta** kahdesta eri kuninkaallisesta perheestä.

Kaksi päätä on parempi kuin yksi.

Luban kuningaskunnassa Keski-Afrikassa valtaa pitivät **monet heimopäälliköt** ja **yksi kuningas**.

Olen pomojen pomo.

Hallinnossa työskentelevillä ihmisillä täytyy olla auktoriteettia, jos he haluavat kertoa muille, mitä tehdä – ja luottavat siihen, että ihmiset hyväksyvät asian. Mutta mistä hallinto saa auktoriteettinsa? Se voi kummuta perinteestä, korkeammalta voimalta, kansansuosioista tai olla viisauteen perustuva valinta...

Jos hallinto väittää omaavansa auktoriteetin, siihen on oltava hyvä syy, jonka useimmat (tai kaikki) yhteisön jäsenet hyväksyvät. Hallintoa, jolla on yleisesti hyväksytty syy auktoriteettiinsa, kutsuaan **oikeutetuksi**.

Demokratia ei toimi. Maassani kansa valitsee aina väärät ihmiset johtoon. Grr!

Joskus ihmiset eivät hyväksy nykyistä hallintoa oikeutetuksi, ja he haluavat muutosta. He saattavat osoittaa mieltään, vaatia uudistuksia tai aloittaa vallankumouksen – mikä saattaa johtaa uuteen hallintoon.

